groot deel van de gevallen die niet gemeld worden weleens zou kunnen gaan om levensbeëindiging niet op verzoek. Dat zou des te ernstiger zijn, want ik vind dat levensbeëindiging niet op verzoek in elk geval aan toetsing moet worden onderworpen. De heer Dees zei verder dat hij wil dat dit soort gevallen steeds aan een vervolging worden onderworpen. Ik ben jurist genoeg om te zeggen dat het woord ''steeds'' te absoluut is. Je kunt dan namelijk nooit meer zeggen dat er een geval is dat op grond van deze individuele casus zich niet leent voor een vervolging. De heer Dees vroeg zich af of er ooit een geval is geweest van levensbeëindiging niet op verzoek, die niet tot een strafvervolging heeft geleid. Dat is er geweest. Ik hoef maar te herinneren aan het overbekende geval van de zaak-Stinissen, waarin het uiteindelijk niet tot een strafvervolging is gekomen. Er zijn ook gevallen bekend, waarin het wel tot een strafvervolging is gekomen, maar waarin een bezwaarschrift tegen de dagvaarding is ingediend en het is geëindigd in het niet voortzetten van de vervolging doordat de rechter daartoe besloten had. Het is dus inderdaad voorgekomen. Het woord ''steeds'' is mij te absoluut. In de regel zal een dergelijke zaak aan de rechter worden voorgelegd. Wat mij betreft is het dus een kwestie van ''ja, tenzij''.

Levensbeëindiging niet op verzoek is een heel ander geval dan de levensbeëindiging met een eigen wilsverklaring. Ik ben het met de sprekers eens dat dat heel duidelijk uit elkaar moet worden gehouden. Het zijn heel verschillende gevallen. Er is ook een verschil in benadering. Wij hebben het ook niet willen stoppen in gevolgtrekkingen uit het arrest-Chabot. Daar past het ook helemaal niet in. Het komt nu aan de orde omdat er vragen over zijn gesteld, waar ik uiteraard een antwoord op heb gegeven.

De heer Marijnissen heeft nog iets gevraagd over de zeven gevallen die vanochtend in de Volkskrant zijn gemeld. Dat zijn gevallen waarin vervolgd wordt. Het zijn allen cliënten van de advocaat Sutorius. Vandaar dat ze als een cluster van zeven aan de orde komen. Er zijn op het ogenblik veertien gevallen in behandeling bij het openbaar ministerie. Enerzijds wordt er onmiddellijk vervolgd, anderzijds wordt er een gerechtelijk vooronderzoek ingesteld.

Mevrouw Swildens sprak nog over de passage op bladzijde 3 van de brief, waaruit niet helemaal duidelijk zou worden hoe de verschillende categorieën worden onderscheiden. Als je het precies leest, wordt het wel duidelijk. Er staat één zinnetje tussen dat een verbinding legt naar het volgende. Wanneer er sprake is van het staken of niet aanvangen van een behandeling valt dat uiteraard niet binnen de definitie van euthanasie, evenmin als pijn- of symptoombestrijding, die eventueel als neveneffect de beëindiging van het leven kan hebben. Het gaat dus om de categorie, waarbij heel duidelijk sprake is van actief handelen, met de bedoeling het leven te beëindigen.

□

Minister **Borst-Eilers**: Voorzitter! De heer Van der Burg heeft gevraagd of de hospicebeweging in Nederland een steuntje in de rug kan krijgen vanuit VWS. Voorzitter! In het kader van de Wet op de ziekenhuisvoorzieningen kennen wij een aantal typen van instellingen voor de gezondheidszorg. De hospice behoort daar niet toe. Officieel is er dan ook nooit iets van overheidszijde in die richting gedaan, maar dat is misschien een flauw antwoord.

De heer **Van der Burg** (CDA): Ja!

Minister **Borst-Eilers**: Ik voeg er dan ook het volgende aan toe. Wij zijn op het ogenblik bezig met zorgvernieuwing in allerlei opzichten. Er ontstaan nieuwe instellingen zoals Wozoco's, RIBW's en instellingen voor terminale thuiszorg. Waarom dan ook niet eens gekeken of de hospicebeweging in dat beleid kan worden opgenomen? Ik zal dat graag samen met de staatssecretaris nagaan.

De heer Dees en mevrouw Swildens hebben gewezen op het belang van gescheiden debatten over normen, waarden en criteria voor levensbeëindigend handelen op verzoek aan de ene kant en zonder verzoek aan de andere kant. Voor de beeldvorming is het inderdaad zeer negatief geweest dat beide vormen indertijd bij elkaar gevoegd zijn. In de meldingsprocedure is dit ook gebeurd. Hierdoor is erg veel onbegrip ontstaan in binnen- en buitenland. Het is goed om hierover gescheiden debatten te voeren naar aanleiding van gescheiden standpunten van het kabinet. In de evaluatie wordt nu aan alles wat in de meldingsprocedure is geregeld, aandacht besteed. De evaluatie zal dus ook betrekking hebben op de gevallen van levensbeëindigend handelen zonder uitdrukkelijk verzoek. In het onderzoek komen beide vormen opnieuw gezamenlijk tot ons. Dit hoeft voor ons echter geen beletsel te vormen om ze in de discussie te scheiden. Uit de bijdragen van vandaag maak ik op dat de meeste fracties daar voor zijn. Ik deel deze voorkeur van de Kamer.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Sluiting 23.06 uur

□

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. twee koninklijke boodschappen, ten geleide van de volgende voorstellen van (rijks)wet:

Wijziging van enige wetten op het gebied van de mijnbouw in verband met de uitvoering van richtlijn nr. 94/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 mei 1994 betreffende de voorwaarden voor het verlenen en het gebruik maken van vergunningen voor de prospectie, de exploratie en de produktie van koolwaterstoffen (PbEG L 164) (24078);

Wijziging van de Wet individuele huursubsidie (opname van een tegemoetkoming voor huishoudens die de effecten van maatregelen in de kinderbijslag ondervinden) (24079).

Deze koninklijke boodschappen, met de erbij behorende stukken, zijn al gedrukt en rondgedeeld;

2. een brief van de staatssecretaris van Justitie, over de wijze waarop de behandeling van het groeiend aantal procedures versneld kan worden en hoe deze procedures beter gestroomlijnd kunnen worden (19637, nr. 124).

Lijst van ingekomen stukken

Deze brief is al gedrukt en rondgedeeld;

3. een brief van het lid Duivesteijn, ten geleide van het voorstel van wet van het lid Duivesteijn houdende regels ter bevordering van de medezeggenschap van huurders op het functioneren van verhuurbedrijven van woongelegenheden (Wet op het overleg huurders verhuurder) (24080).

Deze brief is al gedrukt en rondgedeeld en voor advies naar de Raad van State gezonden;

4. de volgende brieven:
een, van de minister van Buitenlandse Zaken, ten geleide van het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Wereldgezondheidsorganisatie inzake de Eenheid in Bilthoven van het Regionaal Bureau voor Europa van de Wereldgezondheidsorganisatie;
een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, ten geleide van het ontwerp-Besluit PAK-houdende coatings Wet milieugevaarlijke stoffen;
een, van de minister van Verkeer en Waterstaat, ten geleide van het advies ''Top Tien van Aanbevelingen, 1995'';
een, van de minister van Economische Zaken, ten geleide van het Actieplan ''Vrouwen en Techniek'';
een, van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, ten geleide van het Kwartaalbericht Arbeidsmarkt, vierde kwartaal.

De voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies ter afdoening en niet te drukken.